

Årsmøteuttalelser - forslag

Forslag 1:

Krev demokratisk kontroll på krafta

Fornybar kraft skal vera tilgjengeleg til rimelege og stabile prisar for industri, anna næringsliv og eit nøkternt forbruk i heimane våre. Overforbruk bør kosta meir.

Naturvernforbundet i Rogaland vil ha politisk, demokratisk kontroll med prisen på og bruken av den fornybare krafta. Krafta må prioriterast til dei mest samfunnsnyttige og miljøvennlege formåla, og ikkje seljast som ei vare på ein europeisk marknad. Det krev endringar i energilova, reforhandling av kraftavtalar med EU og Storbritannia, nei til nye utanlandskablar og nei til elektrifisering av sokkelen med kraft frå land.

Dagens marknadsstyring av energisektoren fører til overforbruk, feilprioriteringar og eit stadig større press på naturen, som forslag om utbygging av verna vassdrag og endå meir vindkraft på land. I staden må me ha ei storsatsing på energieffektivisering og -sparing, og på småskala solenergi.

Forslag frå Hallgeir Langeland. Vedteke av styret 25.jan.

Forslag 2

Vern matjorda!

Norsk landbruk er definert som en samfunnskritisk viktig næring og det foreligger en bestilling fra Stortinget på 20 % økt matproduksjon innen 2030. Bare tre prosent av Norge er dyrkbar mark. Av disse er bare én prosent egnet til dyrking av korn og grønnsaker. Vi må derfor verne om hver eneste kvadratmeter dyrkbar jord og husdyrbeite vi pr. i dag har.

Kraftkrevende industri i en av de mest produktive landbrukskommunene i Rogaland har ingen plass i det grønne skiftet og må skrinlegges. Planleggingen av et datasenter på Kalberg i Time - som i konsekvens vil rasere nærmere 2000 mål uerstattelig naturlandskap, landbruk og biologisk mangfold - må stanses. Sett på bakgrunn av siste års hendelser - pandemi, ekstreme og ustabile strømpriser og ikke minst et Europa i krig - vil det være høyst uansvarlig å sette i gang en gigantutbygging som årlig kan legge beslag på det doble av Stavangers strømforbruk og i tillegg ødelegge natur som det ikke vil være mulig å erstatte/forflytte.

Som Statsforvalteren i Rogaland, mener også Naturvernforbund at tiden er over for å bruke fulldyrket jord til plasskrevende varer, med dårlig utnyttet areal og parkering på bakkeplan. Vi mener derfor at også de 200 målene med svært god matjord på Re og Svertingstad ved Bryne, må tas ut av planene for nedbygging, og vernes.

I lys av den dramatiske internasjonale situasjonen, inkludert for verdens matforsyning, blir jordvernets betydning for nasjonal beredskap og forsyningssikkerhet ekstra tydelig. Norge bør sørge for mest mulig nasjonal selvforsyning, heller enn å belage seg på å kunne kjøpe mat ut av hendene på mennesker med mindre midler. Jordvern er internasjonal solidaritet i praksis.

Naturvernforbund i Rogaland mener tiden er inne for en kritisk gjennomgang av planlagte og konkrete nedbyggingsprosjekt for å vurdere om mengden prosjekt er forenelig med de fastsatte jordvernmålene.

Bit for bit-nedbyggingen av jordbruksareal vil få store konsekvenser over tid.

Forslag fra Ellen Jepson, Bothild Å. Nordsletten og Randi Storhaug.

Forslag 3

Naturen reddes lokalt

Klimaendringene i kombinasjon med nedbygging av natur er en trussel mot artsmangfoldet. Risikoen øker for hver tiendedels grad temperaturøkning. Det går fram av FNs siste klimarapport som ble lagt fram i februar.

I Rogaland er mange typer natur, dyre- og fuglearter sterkt utsatt. Vipa og hettemåka er kritisk truet og mange av våre sjøfuglarter er i dramatisk nedgang. Kystlynghei er en truet naturtype. Dette er bare noen ganske få eksempler.

Stavanger ønsker å framstå som en framtidsrettet og naturvennlig by, og har satt seg ambisiøse mål for kutt i klimautslipp. Som FNs klimarapporter understreker, henger vern av klima og natur uløselig sammen. Skal byen lykkes må det tas aktive grep for å verne om naturmangfoldet.

Dagens ekspansive utvikling av bolig- og veiprosjekter ødelegger livsgrunnlaget for fugler, dyr og insekter. Nåværende planer må stanses, eller sterkt begrenses.

Bussveien har rasert noen av byens fineste naturområder. Videreutbygging av firefelts motorvei og andre veiprosjekter ødelegger natur i høyt tempo. Fortetting med bolig og næring i bydelene medfører at trær og grøntområder fjernes.

Rogaland har landets beste jordbruksjord. Den planlagte utbyggingen på Madla-Revheim må karakteriseres som uansvarlig gitt klima- og naturkrisen.

Naturvernforbundet i Rogaland noterer at Stavanger kommune har fattet prinsippvedtak om å styrke jordvernet ved å tilbakeføre områder til landbruk, natur- og friluftsmål. Dette er svært positivt. Flere slike tiltak er nødvendige. Natur- og klimakrisen er global, men redningen er lokal og regional.

Naturvernforbundet i Rogaland krever at:

- Stavanger må sikre sammenhengende grøntområder innenfor byens grenser, også i sentrumsnære områder, som kan danne livsgrunnlag for våre lokale arter. Grønn plan som er under utarbeidelse må sette en ny standard for vern.
- Utbyggingsprosjekter får påbud om å verne en andel av tomtearealet på en måte som gir grunnlag for biologisk mangfold. Fjerning av gamle trær og annen verdifull natur bør kun tillates i spesielle tilfeller
- Rogaland fylke utarbeider en nedskalert plan for videre veiutbygging som prioriterer naturmangfold, reduserte klimautslipp og redusert privatbilbruk. Planlagt utbygging på Revheim/Madla stanses.

- Rogaland utarbeider en offensiv og realistisk plan for vern av kystnatur
- Rogaland må sette videre hytteutbygging på vent inntil en ny og mer skånsom plan for dette feltet er utarbeidet.
- Videre utbygging av vindmøller på land må stanses.

Forslag fra Wenche Skorge

Forslag 4

Krever statlig storsatsing på energieffektivisering

Ved å effektivisere alle bygninger kan vi halvere forbruket av energi til oppvarming.

Et slikt tiltak vet vi vil gi oss opptil 17 TWh allerede fram til 2030 og deretter kan det fortsette til 2050 med totalt 45 TWh tilgjengelig energi før det er fullendt for eksisterende bygninger.

Dette vil i snitt koste ca 1/2 million NOK for hver bygning.

Hva om staten gjorde noe så radikalt som å yte rentefrie lån til et slikt tiltak? For eksempel at eier betaler 1/5 og staten holder resten som rentefritt lån med pant i bygningen. Lånet betales tilbake etterhvert som følge av innsparte strømutgifter i forhold til utgangspunktet. Det vil ta ca 30 år å nulle ut beløpet. Deretter vil bygningen fortsatt leve i minst nye 30 år og som følge av forbedringene vil bygningen også ha en betydelig verdiøkning.

Investeringen vil være stor og staten vil ikke tjene penger direkte, men regjeringen vil se det at denne investeringen; 40 - 50 milliarder NOK hvert år i 30 år, vil være samfunnsøkonomisk lønnsom Ingen regner heller med at det grønne skiftet kan gjennomføres uten kostnader. Nevnte beløp utgjør bare 2.6 % av Norges statsbudsjett i 2022.

En energieffektivisering som skissert, vil gi 10-tusenvis av nye arbeidsplasser og de aller fleste vil bli å regne som lokale arbeidsplasser. Det burde være attraktivt for hvilken som helst regjering. Særlig siden man da kan slippe utbygging av flere vassdrag og bygging av vindturbiner på land.

I tillegg må det komme på plass solceller på alle tak for å produsere mye strøm lokalt.

Batteriproduksjon er bare i startfasen og det er stor sannsynlighet for at utvikling av bedre batterier vil vise samme trend som for solceller. Da kan pris og tilgjengelighet gjøre det mulig å plassere batterier som gir 1-2 ukers forbruk i hver bygning.

En av mange fortjenester som følge av full energieffektivisering er at det ikke blir behov for å bygge nye kostbare kraftlinjer. Og ved installering av solceller og batterier vil behovet for kraftlinjer minskes ytterligere.

Et forslag vil også være at det settes rekkefølgekrav til etablering av kraftkrevende industri. Slik at den energimengde nyetableringen/utvidelse som det søkes godkjent for, medfører at bedriften må sørge for å frigjøre samme energimengde i naboskapet. Dette kan gjennomføres ved at alle bygninger i naboskapet får utført komplette enøktiltak. Der må altså staten være med i finansieringen som allerede nevnt.

Energieffektiviseringen bør starte i stor skala snarest mulig.

Forslag fra Rune Folkvord 16.mars

Forslag 5

Norges Naturvernforbund

Forslag til endringer av prinsippprogrammet

Forslagsstiller: Naturvernforbundet i Grenland v/ Torstein Fjeld

Begrunnelse for endringene:

Det er ikke nok å håpe på redusert trafikk mellom landsdelene på bil og fly, man må ha et attraktivt og miljøvennlig alternativ. Moderne flerbruksbaner for personer og gods har potensiale i seg til å få til en slik overføring av trafikk som monner.

Forslag til endringer gitt ved linjenummer:

Linje 392

Etter punktum tas følgende linje inn:

Jernbaner for høy fart må difor utgreiast og byggjast mellom våre største byar og mot utlandet for å få overført trafikk frå veg og fly til bane.

Linje 403

Etter punktum tas følgende linje inn:

For størst mogleg effekt ønskjer vi høgfartsbaner i fleirbrukskonsept for person- og godstrafikk.

Linje 420

Etter transportformene føyes til:
som moderne jernbaner